

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

LOs yttrande angående promemorian Förstärkt skattereduktion för förvärvsinkomster

Sammanfattning av LOs synpunkter

- LO anser att intäkter från punktskatter inte bör växlas mot sänkta skatter på arbete.
- LO anser att positiva sysselsättningseffekter av förslaget är osannolika.
- LO anser att skatteförändringar bör ske inom ramen för en bredare reform.
- Mot bakgrund av ovanstående avstyrker LO promemorians förslag.

Inledning

Skattekvoten har sänkts från 50 procent av BNP till 42 procent (2021). Det innebär minskade skatteintäkter motsvarande 400 miljarder kronor per år. Huvuddelen av skattesänkningarna har inte varit motiverade av vare sig fördelnings- eller effektivitetsskäl. Flertalet har dessutom bidragit till ökade inkomstskillnader, såsom införandet av jobbskatteavdraget, förändringen av fastighetsskatten och slopandet av förmögenhetsskatten.

Trots det går regeringen vidare med ytterligare skattesänkningar. År 2019 sänktes skatterna med 20 miljarder kronor, 2020 med 45 miljarder och innevarande år ligger beslutade skattesänkningar med ytterligare 9 miljarder kronor.

Nej till skatteväxling

Ett syfte med den föreslagna utökningen av skattereduktionen är att kompensera för höjda miljöskatter inom ramen för en så kallad *grön skatteväxling*. LO menar att det finns goda klimat- och miljöskäl till höjda punktskatter på koldioxidutsläpp. Skatter kan brukas som ett ekonomiskt styrmedel för att påverka negativa beteenden – samt som ett sätt att låta utsläpparna stå för de samhällsekonomiska kostnader som klimatförstörande utsläpp medför.

Användningen av klimat- och miljöskatter bör ske inom ramen för en samlad och genomtänkt politik. LOs syn är också att för att klimatpolitiken ska få ett brett folkligt stöd måste den också ha en god fördelningsprofil.

Det är dock inte möjligt att använda höjd skatt på en eroderande skattebas (utsläpp) till att långsiktigt sänka skatten på en stabil skattebas (arbete) utan att försvaga skatteintäkterna. Skatter är antingen finansierande eller styrande – att kombinera två syften ger upphov till målkonflikter. LO anser att punktskatter ska användas för styrande ändamål. Eftersom målet då är att själva skattebasen ska minska kan intäkterna inte långsiktigt växlas mot andra skatter.

Osannolikt med positiva sysselsättningseffekter

Ett ytterligare syfte med skattereduktionen är att skapa incitament för individer att komma i heltidsarbete. Förslaget innebär att 7,2 miljoner människor får sänkt skatt – förvärvsavdraget på 1500 kronor per år som införts i år ska nästa år utökas med cirka 220 kronor.

I den ursprungliga promemorian står att den föreslagna skattereduktionens utformning med inriktningen mot lägre inkomster ”ger incitament för människor i dessa inkomstklasser att gå från bidragsförsörjning till arbete eller från deltidarbete till heltidsarbete”. Finansdepartementets slutsats om förslagets effekter på sysselsättningen är att det kan leda till fler personer i arbete men att denna positiva effekt riskerar att motverkas av att de som redan arbetar kommer att arbeta mindre, eftersom de får en skattesänkning oavsett om de arbetar mer eller inte. Slutresultatet för den totala sysselsättningen blir mycket osäkert även för Finansdepartementet. Det enda som är säkert är att förslaget leder till minskade skatteintäkter.

Det finns mycket som pekar på att skatter inte har någon större påverkan på arbetsutbudet i Sverige. Sverige har EUs högsta sysselsättningsgrad samtidigt som vi har förhållandevis höga marginal- och deltagandeskatter på arbete. Samma förhållande gäller även i andra nordiska länder som Norge och Danmark. Samtidigt har ett land som USA betydligt lägre skatt men också lägre sysselsättningsgrad.

Ett eventuellt samband mellan skatter och sysselsättning kan inte avfärdas av beskrivningen av sysselsättningsgrader men det visar på att det sannolikt är annat som avgör i hur stor utsträckning befolkningen arbetar. I en studie av Henrik Jacobsen Kleven förklaras höga skatter och hög sysselsättningsgrad med att länder med höga skatter också har stora subventioner av arbetskraftsdeltagande genom offentlig finansiering av särskilt förskola och äldreomsorg.¹

Finansdepartementet använder den så kallade FASIT-modellen för att beräkna effekter på arbetsutbud och sysselsättning. I promemorian redogör

¹ Kleven (2014), ”How can Scandinavians Tax so much”, *Journal of Economic Perspectives*, 28(4):77-98.

man dock inte för vilka antaganden man gjort om hur känslig arbetskraften är för lägre skatter på marginalen. I en rapport från LO visar vi att vare sig beslutet att arbeta eller valet av arbetade timmar påverkas av skatter i särskilt stor utsträckning. I studien går vi igenom mätproblemen i de studier som gjorts och visar hur dessa leder till att forskningen ofta överskattar skatters effekter på arbetsutbudet.²

Sammanfattningsvis ger forskningen inget entydigt svar på hur starkt det eventuella sambandet mellan skatter och sysselsättning är i Sverige. Förslaget kan varken motiveras utifrån ett fördelnings- eller effektivitetsperspektiv. LO ser därför i nuvarande läge ingen anledning att tillstyrka förslag om sänkt skatt på arbete.

Nödvändigt med en ny skattereform

Dagens skattesystem bidrar till att öka klyftorna och räcker inte till för att finansiera välfärden. Det är dessutom fullt av avdragsmöjligheter och undantag som ofta gynnar resursstarka grupper samt bäddar för skatteplanering, skattefusk och skatteflykt. Det är både ohållbart och orättvist.

LO förordar att skattesystemet ses över i sin helhet och att ett arbete med att skapa ett rättvist skattesystem som bättre bidrar till finansieringen av behoven i välfärden, i Sveriges infrastruktur och av klimatomställning.³

Ett ytterligare förvärvsavdrag bidrar inte till dessa mål och LO avstyrker därför förslaget.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Susanna Gideonsson

Åsa-Pia Järliden Bergström
Handläggare

² Blomqvist (2020), Skatta eller gråta – om marginalskatternas betydelse för arbetsutbudet. Underlagsrapport nummer 5 till Arbetarrörelsens skattepolitiska skuggutredning. Stockholm: LO och Tankesmedjan Tiden.

³ Se LO (2021), Skatter för det 21a århundradet - LOs skattepolicy.